

antager ikke, at den Omstændighed, at Høiesteret bliver fri for at meddele Præmisserne i de Sager, hvori Underinstantsens Domme in terminis stadfæstes, vil lette Arbejdet i den Grad, at Høiesteret bedre vil kunne overkomme at meddele Præmisserne til Domme, der affiges i andre Sager, der paakjendes af Høiesteret; thi med Hensyn til saadanne Sager behøver Høiesteret i Reglen kun at henholde sig til Underinstantsens Argumentation og de Præmisser, som den, hvis Dom stadfæstes, har meddeelt; — dette er ikke forbunden med nogen Banffelighed, men derfor vil ei heller Arbejdet for Høiesteret i nogensomhelst væsentlig Grad lettes ved at fritages for at meddele Præmisser til saadanne Domme. Naar det overhovedet er bestemt, at der ikke skal meddeles Præmisser til Høiesteretsdomme, saa er Grunden dertil sandsynligvis den, at det af Lovgiveren i sin Tid er anset for praktisk umuligt, uden at foranledige en skadelig Forhaling af Sagerne. Man maa nemlig vel lægge Mærke til, at da Høiesteretsdommene have en saa væsentlig Indflydelse paa Retstilstanden i Landet, idet de Domme, der affiges af Høiesteret, danne Retsnormer, som de underordnede Instanser i Regelen følge og bør følge, saa maa Høiesteretsdommene ogsaa affattes med stor Varsomhed; hjer Sætning deri, ja endog hvert Ord maa veies og prøves, for at de Præmisser, hvor paa de ere byggede, ikke skulle give Anledning til Misdyning. Naar man dernæst betænker, at Retten beklædes mindst af 10 Dommere, og undertiden af indtil 13, og at disse Dommere ved Præmissernes Offentliggjørelse skulle forenes om de Grunde, hvorpaa Dommen skal bygges, saa vil det ogsaa deraf fremgaae, hvor vanskelig Sagen vil være, selv naar de gjensnem samme Argumentation ere komne til samme Resultat; men endnu vanskeligere, naar de vel vare enige i Resultatet, men vare komne til det ad forskjellige Veie. Dette vil klarest fremstille sig, naar man tænker sig en Sag, der bestaaer af mange forskellige Poster, som havde været omdisputerede og mødt Indsigelser. I en saadan Sag vil hver enkelt Post saa at sige danne en særlig Sag, og man maa dog betænke, at det ikke vil være muligt i en saadan Sag, at meddele Præmisser i saa kort Tid, at de

øvrige Sagers Gang ikke derved skulle standses. Og hvorledes ville disse Præmisser overhovedet komme til at see ud, naar de skulle være kortsattede? Her vilde man ikke kunne bruge den Fremgangsmaade, som f. Ex. bruges i Frankrig, hvor det nemlig hedder: i Betragtning af det og det kjendes det og det for Ret, og brugtes en saadan Fremgangsmaade, vilde det i alt Fald være vanskeligt at vide, til hvilken af de forskjellige Poster de enkelte Præmisser vilde være at hense. Der er vel yttret, at disse Banffeligheder kunde fjernes, naar Sagen blev ordnet paa den Maade, at Høiesteret lod Præmisserne sammenarbejde ved Protokolsecretairerne eller i Høiesterets Justitscontoir, men det forekommer mig, at derved ikke vilde være bundet Meget; thi det vilde dog være nødvendigt, at Høiesteretsassessorerne selv gjennemgik de sammenarbejdede Præmisser, og tænker man sig derhos, at der vil hengaae nogle Dage, efterat Sagen har været behandlet, forinden disse Præmisser kunde gjennemgaaes, og at der altsaa er kommet andre Sager imellem, hvorved Grindringen om den Sag, hvortil Præmisserne skulle gives, er svækket, saa vil det være klart, at det undertiden vil koste mere Tid at gjennemgaae en saadan Udarbejdelse, end hvis Præmisserne strax affattedes af Høiesteretsassessorerne selv. Jeg troer derfor, at det, saaledes som Høiesteret nu er organiseret, vil være umuligt for den at meddele Præmisser til dens Domme, uden at Sagerne derved i en meget betydelig Grad ville blive standse. Der er vel yttret her i Thinget, at man kunde forøge Antallet af Medlemmerne i Høiesteret og paa den Maade overvinde Banffeligheden, men jeg troer ikke dette lader sig gjøre, uden at medføre en anden Ulempe; skulle nemlig hele det forøgede Antal af Assessorer deeltage i Sagens Behandling og Paakjendelse, saa troer jeg, at Banffelighederne snarere vilde forøges end formindskes, og vilde man derimod ordne Forholdet saaledes, at Retten opløste sig i Sectioner, saa vilde det medføre, at den Enhed i Retsplejen, man nu har, derved at der kun er een Høiesteret i Kongeriget, vilde nedbrydes og forstyrres, saaledes som jeg allerede bemærkede